

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Підготовки бакалаврів

спеціальності 012 Дошкільна освіта

освітньої-професійної програми Дошкільна освіта

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Альтернативні форми дошкільної освіти» підготовки бакалаврів галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*, спеціальності *012 Дошкільна освіта*, за освітньо-професійною програмою *Дошкільна освіта*.

Розробники: Бартків Оксана Степанівна, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук.

Семенова Наталія Іванівна, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

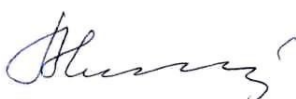

(Семенова Н.І.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Семенов О. С.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта Дошкільна освіта. бакалавр	Цикл вибіркового ОК
Кількість годин / кредитів <u>150</u> / <u>5</u>		Рік навчання <u>3</u>
		Семестри – <u>5-ий</u>
ІНДЗ: <u>є</u>		Лекції <u>10</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>20</u> год. Лабораторні <u> </u> год.
		Самостійна робота <u>110</u> год.
		Консультації <u>10</u> год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладачів

Бартків Оксана Степанівна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук Вчене звання доцент
Посада доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Контактна інформація 0997366736,
Bartkiv.Oksana@eenu.edu.ua/ bartciv.oksana@gmail.com
Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Семенова Наталія Іванівна

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук, доцент
Посада – доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Контактна інформація 0506775410
natsemenova@ukr.net
Дні занять : <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація.

Силабус освітнього компонента «Альтернативні форми дошкільної освіти» підготовлено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Об'єктом вивчення є підготовка майбутніх вихователів до організації освітнього процесу в альтернативних закладах дошкільної освіти.

Предметом – зміст, форми та методи підготовки майбутніх вихователів до організації освітнього процесу в альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти.

Освітній компонент «Альтернативні форми дошкільної освіти» розкриває основні вимоги до відбору змісту, методів та видів діяльності дітей в альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти на основі системного і всебічного розкриття процесів та явищ, спрямованих на забезпечення цілісності знань і вмінь, відповідно до ОПП підготовки

фахівця, Професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти та з урахуванням вимог до формування компетентностей дітей дошкільного віку, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти.

Застосовуючи в професійній діяльності здатності організації освітнього процесу в альтернативних закладах дошкільної освіти майбутні вихователі зможуть суттєво вплинути на створення в них сприятливого розвивального освітнього середовища (здоров'язбережувальна та проєктувальна компетентності), формування в здобувачів освіти спеціальних компетентностей (предметно-методична, оцінювально-аналітична, прогностична компетентності), сприяти актуалізації внутрішніх резервів здобувачів вищої освіти для вияву активності, ініціативності та творчості (організаційна та оцінювально-аналітична компетентності).

Основні теоретичні положення ОК висвітлює дев'ять тем. Контексність розкриття фундаментальних положень змісту, видів діяльності дітей в альтернативних закладах дошкільної освіти досягається через створення умов, максимально наближених до професійної діяльності.

ОК буде цікавим тим, хто вмотивований до ефективної організації освітнього процесу в альтернативних закладах дошкільної освіти; формування в дітей дошкільного віку компетентностей, визначених базовим компонентом дошкільної освіти.

2. Пререквізити.

Освітній компонент «**Альтернативні форм дошкільної освіти**» базується на знаннях, навичках й уміннях, котрі засвоєнні під час опрацювання завдань ОК «Педагогіка загальна», «Педагогіка дошкільна», «Психологія загальна», «Психологія педагогічна та дитяча», «Педагогічна майстерність вихователя дітей раннього та дошкільного віку», фахові методики освіти дітей раннього та дошкільного віку (4-6 сем.).

Постреквізити.

Знання, навички й уміння, котрі отримує студент у ході засвоєння ОК «**Альтернативні форми дошкільної освіти**», стануть необхідною основою для вивчення таких ОК, як: фахові методики освіти дітей раннього та дошкільного віку(7-8 сем.), «Організація ігрової діяльності дітей раннього та дошкільного віку», успішного проходження педагогічної практики у закладах дошкільної освіти (групах дошкільного віку, групах дошкільного віку, літньої), успішного складання кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента полягає у формуванні в майбутніх вихователів інтегральної та системи загальних і фахових компетентностей планування, організації освітнього процесу в альтернативних формах здобуття дошкільної освіти з визначенням їх діагностичної мети, завдань, змісту, форм, методів та упровадженням сучасних технологій в освітній процес, урахування особливостей дітей з особливими освітніми потребами тощо.

Завданнями ОК є:

– формування в майбутніх вихователів знань про: інституційні, альтернативні та сімейні форми здобуття дошкільної освіти; базові концептуальні положення організації освітнього процесу в них; основні науково-методологічні підходи і принципи реалізації освітнього процесу в альтернативних ЗДО; основні аспекти організації взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами в освітньому процесі альтернативних закладів дошкільної освіти;

– удосконалення професійних умінь і навичок свідомого творчого застосування засвоєних знань для організації освітнього процесу в альтернативних закладах дошкільної освіти;

– розвиток в майбутніх фахівців мотиваційно-ціннісного ставлення до якісної взаємодії з дітьми в розвивальному середовищі альтернативних форм здобуття дошкільної освіти; здатностей до самоаналізу та самовдосконалення;

– виховання професійно важливих якостей майбутніх вихователів.

Викладання освітнього компонента передбачає поєднання інтерактивних і традиційних форм навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються платформи дистанційного навчання ZOOM, дистанційні платформи для вихователів ЗДО та спеціальні інформаційні технології, такі як відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо.

3. Результати навчання (компетентності)

У процесі вивчення освітнього компонента у студентів мають бути сформовані компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні компетентності.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання.

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-08. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

Soft skills:

– комунікативні уміння й навички – готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу, вміння аргументувати, переконувати та захищати власні думки й переконання;

– аналітичне та критичне мислення – вміння/здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, визначати головну та другорядну інформацію;

– когнітивна гнучкість – здатність швидко адаптуватися до змін, успішно вирішувати нові виклики, проблеми;

– емоційний інтелект – ментальні здібності, які беруть участь в усвідомленні і розумінні власних емоцій, емоцій навколишніх (дітей, батьків, колег) та вміння керувати емоціями;

– креативність, оригінальність та ініціативність – здатність генерувати інноваційні ідеї, знаходити оригінальні творчі рішення, уміння вільно мислити;

– уміння працювати в команді – налагоджувати ефективну співпрацю в групі, мікрогрупі для досягнення спільної мети;

– лідерські якості – сукупність умінь, навичок, рис характеру, визнання високих результатів у діяльності, що забезпечують успіх.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, Office 365), пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5) Інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практ.	конс.	сам. роб.	форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти організації освітнього процесу в альтернативних формах здобуття освіти						
Тема 1. Предмет і завдання ОК «Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти». Нормативні документи про організацію освітнього процесу в альтернативних ЗДО. Модернізація дошкільної освіти у напрямі альтернативної дошкільної освіти. Сутність альтернативних форм здобуття освіти загалом (очна, екстернатна, сімейна, педагогічний патронаж) та дошкільної освіти (інституційна, альтернативна, сімейна). Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти (центри розвитку дитини, дошкільні осередки, сімейні садки). Нормативні документи: «Базовий компонент дошкільної освіти», Закон України «Про дошкільну освіту», «Концепція Нової української школи», «Професійний стандарт вихователя ЗДО» про організацію освітнього процесу в альтернативних ЗДО. Нормативні документи про особливості навчання дітей з особливими освітніми потребами в альтернативних закладах ДО.	10	2	2		6	УО, ВК, РМГ, ПР / 5 б.

<p>Тема 2. Сутнісні характеристики альтернативних форм здобуття дошкільної освіти. Формування інноваційного простору дошкільної освіти. Організація діяльності альтернативних форм здобуття дошкільної освіти на засадах дитиноцентризму. Інші альтернативні форми здобуття ДО (консультативні пункти; інтегровані групи для дітей з обмеженими можливостями; прогулянкові групи; групи короткотривалого перебування; центр ранньої соціальної реабілітації дітей з особливими потребами; центр соціально-педагогічної підтримки; центр розвитку дитини; група соціально-педагогічного патронату;). Забезпечення розвивального освітнього середовища в альтернативних закладах дошкільної освіти.</p>	14	2	4	2	6	УО, ВК, РМГ, МВ / по 5 б.
<p>Тема 3. Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти за кордоном. Різновиди й типи альтернативних закладів дошкільної освіти. Стратегії і методи практичної реалізації ідей альтернативної дошкільної педагогіки. Тенденції розвитку альтернативної дошкільної освіти в сучасних країнах світу.</p>	16		2	2	12	ДС, ТР, МВ, Р, Т/ 5 б.
Разом за змістовим модулем 1	40	4	8	4	24	20 б
Змістовий модуль II. Методика реалізації розвивального освітнього процесу в альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти						
<p>Тема 4. Альтернативні педагогічні системи освітньої інноватики в дошкільній освіті. Класифікація педагогічних технологій. Основні групи інноваційних педагогічних технологій: системні («Будинок вільної дитини» М. Монтесорі, Антропософські школи Р.Штейнера, «Школа успіху і радості» С.Френе), модульні (технології раннього навчання М.Зайцева, Г. Домана) та локальні (технологія розвитку творчої особистості Г.Альтшуллера, технологія фізичного виховання</p>	12		2		10	УО, ПР, МВ, Р, КС/ 5 б

дітей М.Єфименка). Особливості впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітнє середовище альтернативних закладів дошкільної освіти.						
Тема 5. Розвивальний освітній процес в альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти. Мета та завдання освітнього процесу в ЗДО та альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти. Функції освітнього процесу в альтернативних ЗДО, (освітня, виховна, розвивальна, психологічна, організаційна). Принципи освітнього процесу: доступності, науковості, емоційності, послідовності, цілісності.	16	2	2	2	10	УО, ВК, РМГ, МВ / 5 б.
Тема 6. Методика організації розвивального освітнього процесу в Центрах розвитку дитини. Поняття про центр розвитку дитини. Види центрів розвитку дитини. Основні принципи організації діяльності суб'єктів Центрів розвитку дитини. Планування та організація освітнього розвивального процесу в Центрах розвитку дитини.	23	2	2	1	18	ДС, ТР, МВ, Р, Т /5 б.
Тема 7. Методика організації розвивального освітнього процесу в дошкільних осередках. Поняття про дошкільний осередок.. Види дошкільних осередків. Основні принципи організації діяльності суб'єктів освітніх осередків. Мета, завдання, зміст, методи та форми організації освітнього процесу в дошкільних осередках.	22	2	2	2	18	ДС, ТР, МВ, Р, УО / 5 б.
Тема 8. Методика організації розвивального освітнього процесу в сімейних садках. Поняття про сімейний садок. Види сімейних садків. Основні принципи організації діяльності суб'єктів сімейних садків. Мета, завдання, зміст, методи та форми організації освітнього процесу в сімейних садках.	21		2	1	18	УО, ПР, МВ, Р, КС/5 б
Тема 9. Забезпечення якості та доступності альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в умовах децентралізації. Критерії	14		2		12	УО, ПР, МВ, Р, КС/ 5 б

формування спроможної освітньої мережі альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в ОТГ. Перспективні форми дошкільної освіти в сільських громадах. Особливості створення альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в сільських громадах і ОТГ.						
Разом за змістовим модулем 2	108	6	12	6	86	30
Усього	150	10	20	10	110	50
Види підсумкових робіт						Бал
Поточний контроль						100
Активна участь на лекційних заняттях (3б)						15
Усне опитування, повідомлення, дискусія, робота в малих групах, виконання практичних завдань						50
Виконання та представлення практичних завдань самостійної роботи(2б)						18
Неформальна/інформальна освіта: участь у вебінарах за темами практичних занять і їх презентація та обговорення на заняттях; написання тез, есе, підготовка презентацій і ін.						
ІНДЗ: підготовка і презентація проєкту та портфоліо з підготовки до організації освітнього процесу в альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти.						17
Залік						100
Усього годин / Балів	150	10	20	10	110	100

Примітки: 1/ Teams, Zoom, MOODLe– може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, МВ-мікровикладання, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема	Завдання для самостійного опрацювання	К-сть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти організації освітнього процесу в альтернативних формах здобуття освіти		
<p>Тема 1. Предмет і завдання ОК «Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти». Нормативні документи про організацію освітнього процесу в альтернативних ЗДО. Модернізація дошкільної освіти у напрямі альтернативної дошкільної освіти. Сутність альтернативних форм здобуття освіти загалом (очна, екстернатна, сімейна, педагогічний патронаж) та дошкільної освіти (інституційна, альтернативна, сімейна). Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти (центри розвитку дитини, дошкільні осередки, сімейні садки). Нормативні документи: «Базовий компонент дошкільної освіти», Закон України «Про дошкільну освіту», «Концепція Нової української школи», «Професійний стандарт вихователя ЗДО» про організацію освітнього процесу в альтернативних ЗДО. Нормативні документи про особливості навчання дітей з особливими освітніми потребами в альтернативних закладах ДО.</p>	<p>1. Виписати трактування поняття «альтернативна форма здобуття освіти» та визначити її основні класифікаційні ознаки.</p> <p>2. Опрацювавши нормативні документи (Базовий компонент дошкільної освіти, Закон України «Про дошкільну освіту», «Концепція Нової української школи», Професійний стандарт вихователя ЗДО) виписати положення, що стосуються організації освітнього процесу в альтернативних ЗДО.</p>	6
<p>Тема 2. Сутнісні характеристики альтернативних форм здобуття дошкільної освіти. Формування інноваційного простору дошкільної освіти. Організація діяльності альтернативних форм дошкільної освіти на засадах дитиноцентризму. Інші альтернативні форми здобуття ДО (консультативні пункти; інтегровані групи для дітей з обмеженими можливостями; прогулянкові групи; групи короткотривалого перебування; центр ранньої соціальної реабілітації дітей з особливими потребами; центр соціально-педагогічної підтримки; центр розвитку дитини; група соціально-педагогічного патронату). Забезпечення розвивального освітнього середовища в альтернативних закладах дошкільної освіти.</p>	<p>1. Визначити характеристики розвивального середовища і інноваційного простору.</p> <p>2. Обґрунтувати та презентувати одну з альтернативних форм дошкільної освіти для дітей з особливими освітніми потребами з поданого в темі переліку.</p>	6
<p>Тема 3. Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти за кордоном. Різновиди й типи альтернативних закладів дошкільної освіти. Стратегії і методи практичної реалізації ідей альтернативної дошкільної педагогіки. Тенденції розвитку альтернативної дошкільної</p>	<p>1. Обґрунтувати, підготувати презентацію та презентувати альтернативні форми здобуття дошкільної освіти в одній із країн світу.</p>	12

освіти в сучасних країнах світу.		
Змістовий модуль II. Методика реалізації розвивального освітнього процесу в альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти		
<p>Тема 4. Альтернативні педагогічні системи освітньої інноватики в дошкільній освіті. Класифікація педагогічних технологій. Основні групи інноваційних педагогічних технологій: системні («Будинок вільної дитини» М. Монтесорі, Антропософські школи Р.Штейнера, «Школа успіху і радості» С.Френе), модульні (технології раннього навчання М.Зайцева, Г. Домана) та локальні (технологія розвитку творчої особистості Г.Альтшуллера, технологія фізичного виховання дітей М.Єфименка). Особливості впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітнє середовище альтернативних закладів дошкільної освіти.</p>	<p>Опрацювати, розробити презентацію та представити одну із запропонованих технологій.</p> <p>Розробити алгоритм реалізації технології.</p>	10
<p>Тема 5. Розвивальний освітній процес в альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти. Мета та завдання освітнього процесу в ЗДО та альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти. Функції освітнього процесу в альтернативних ЗДО, (освітня, виховна, розвивальна, психологічна, організаційна). Принципи освітнього процесу: доступності, науковості, емоційності, послідовності, цілісності.</p>	<p>Презентувати алгоритм освітньої діяльності однієї з альтернативних форм дошкільної освіти: сезонні, неповного вихідного дня; сімейні; гувернерські; різновікові.</p>	10
<p>Тема 6. Методика організації розвивального освітнього процесу в Центрах розвитку дитини. Поняття про центр розвитку дитини. Види центрів розвитку дитини. Основні принципи організації діяльності суб'єктів Центрів розвитку дитини. Планування та організація освітнього розвивального процесу в Центрах розвитку дитини.</p>	<p>1. Опрацювати та презентувати основні аспекти Положення про Центр розвитку дитини.</p> <p>2. Обґрунтувати та презентувати мету, завдання, зміст та форми роботи одного з Центрів розвитку дитини за місцем проживання. Визначити переваги та недоліки діяльності вказаного Центру.</p>	4 14
<p>Тема 7. Методика організації розвивального освітнього процесу в дошкільних осередках. Поняття про дошкільний осередок. Види дошкільних осередків. Основні принципи організації діяльності суб'єктів освітніх осередків. Мета, завдання, зміст, методи та форми організації освітнього процесу в дошкільних осередках.</p>	<p>1. Розробити, обґрунтувати та презентувати мету, завдання, зміст та форми роботи одного з дошкільних осередків місцем проживання. Визначити переваги та недоліки діяльності вказаного дошкільного осередку.</p>	15

	2. Запропонувати зміст та методи профілактики булігну в процесі реалізації методики.	3
Тема 8. Методика організації розвивального освітнього процесу в сімейних садках. Поняття про сімейний садок. Види сімейних садків. Основні принципи організації діяльності суб'єктів сімейних садків. Мета, завдання, зміст, методи та форми організації освітнього процесу в сімейних садках.	1. Розробити, обґрунтувати та презентувати мету, завдання, зміст та форми роботи одного з сімейних садочків	18
Тема 9. Забезпечення якості та доступності альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в умовах децентралізації. Критерії формування спроможної освітньої мережі альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в ОТГ. Перспективні форми дошкільної освіти в сільських громадах. Особливості створення альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в сільських громадах і ОТГ.	Опрацювати інформаційно-методичний посібник «Критерії формування спроможної освітньої мережі в ОТГ» та визначити й обґрунтувати критерії якісної освітньої діяльності альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в ОТГ чи сільській громаді.	12
Всього годин		110

7. Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Виконання науково-дослідного завдання передбачає підготовку та захист портфоліо з ОК «Альтернативні форми дошкільної освіти».

IV. Політика оцінювання

1. Політика освітнього компонента

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Альтернативні форми дошкільної освіти» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно з «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – визначення рівнів навчальних досягнень здобувачів освіти, перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема усне опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента, критерії оцінювання подано в таблиці 4. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Критерії виконання ІНДЗ, як захисту портфоліо з ОК, подано в таблиці 5. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного балу, однак при цьому сума поточних балів за семестр 100б.

Таблиця 4

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

К-ть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється відповідь здобувача/здобувачки освіти, який/а у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється відповідь здобувача/здобувачки освіти, який/а достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється відповідь здобувача/здобувачки освіти, який/а відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється відповідь здобувача/здобувачки освіти, який/а не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється відповідь здобувача/здобувачки освіти, який/а не в змозі викласти зміст більшості питань теми та ОК, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача/здобувачки освіти, який/а не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 5

К-ть балів	Критерії оцінювання роботи
8балів	Якість, чіткість, обґрунтованість добору дидактичного матеріалу.

	Вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені у проблематиці обраної теми.
8 бали	Творчий підхід до виконання ІНДЗ
1 бал	Якість оформлення роботи. Відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
17 балів	Разом

Політика щодо деделайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яка створюється розпорядженням декана факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:*

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (після погодження з деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Альтернативні форми дошкільної освіти» виставляється без складання іспиту за результатами поточного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 60 балів.

Така оцінка виставляється в день проведення заліку в присутності (або за погодженням) здобувача освіти.

У випадку незадовільної семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає залік у формі письмового або усного опитування, яке охоплює весь матеріал тем модуля. У цьому випадку на іспит виноситься 100 балів.

Складання та перескладання заліку проводиться згідно з розкладом. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яка створюється розпорядженням декана факультету.

Оцінка за складання заліку здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у лінгвістичну та шкалу ECTS.

Перелік питань до заліку.

1. Обґрунтуйте основні аспекти модернізації дошкільної освіти у напрямі альтернативної дошкільної освіти.
2. Сутність альтернативних форм здобуття освіти загалом (очна, екстернатна, сімейна, педагогічний патронаж) та дошкільної освіти (інституційна, альтернативна, сімейна).
3. Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти (центри розвитку дитини, дошкільні осередки, сімейні садки).
4. Нормативні документи: «Базовий компонент дошкільної освіти», Закон України «Про дошкільну освіту», «Концепція Нової української школи», «Професійний стандарт вихователя ЗДО» про організацію освітнього процесу в альтернативних ЗДО.
5. Нормативні документи про особливості навчання дітей з особливими освітніми потребами в альтернативних закладах ДО.
6. Формування інноваційного простору дошкільної освіти.
7. Організація діяльності альтернативних форм здобуття дошкільної освіти на засадах дитиноцентризму.
8. Альтернативні форми здобуття ДО (консультативні пункти).
9. Альтернативні форми здобуття ДО (інтегровані групи для дітей з обмеженими можливостями).
10. Альтернативні форми здобуття ДО (прогулянкові групи).
11. Альтернативні форми здобуття ДО (групи короткотривалого перебування).
12. Альтернативні форми здобуття ДО (центр ранньої соціальної реабілітації дітей з особливими потребами; центр соціально-педагогічної підтримки).
13. Альтернативні форми здобуття ДО (група соціально-педагогічного патронату);).
14. Забезпечення розвивального освітнього середовища в альтернативних закладах дошкільної освіти.
15. Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти за кордоном.
16. Стратегії і методи практичної реалізації ідей альтернативної дошкільної педагогіки за кордоном.
17. Тенденції розвитку альтернативної дошкільної освіти в сучасних країнах світу (на прикладі однієї країни).
18. Альтернативні педагогічні системи освітньої інноватики в дошкільній освіті.

19. Розвивальний освітній процес в альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти.
20. Мета та завдання освітнього процесу в ЗДО та альтернативних закладах здобуття дошкільної освіти.
21. Функції освітнього процесу в альтернативних ЗДО, (освітня, виховна, розвивальна, психологічна, організаційна).
22. Принципи освітнього процесу в альтернативних закладах дошкільної освіти (доступності, науковості, емоційності, послідовності, цілісності та ін.)
23. Методика організації розвивального освітнього процесу в Центрах розвитку дитини.
24. Поняття про центр розвитку дитини. Види центрів розвитку дитини.
25. Основні принципи організації діяльності суб'єктів Центрів розвитку дитини.
26. Планування діяльності в Центрах розвитку дитини.
27. Організація освітнього розвивального процесу в Центрах розвитку дитини.
28. Методика організації розвивального освітнього процесу в дошкільних осередках.
29. Поняття про дошкільний осередок.. Види дошкільних осередків.
30. Основні принципи організації діяльності суб'єктів освітніх осередків.
31. Мета, завдання, зміст, методи та форми організації освітнього процесу в дошкільних осередках.
32. Методика організації розвивального освітнього процесу в сімейних садках.
33. Поняття про сімейний садок. Види сімейних садків.
34. Основні принципи організації діяльності суб'єктів сімейних садків.
35. Мета, завдання, зміст, методи та форми організації освітнього процесу в сімейних садках.
36. Забезпечення якості та доступності альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в умовах децентралізації.
37. Критерії формування спроможної освітньої мережі альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в ОТГ.
38. Перспективні форми дошкільної освіти в сільських громадах.
39. Особливості створення альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в сільських громадах
40. Особливості створення альтернативних форм здобуття дошкільної освіти в ОТГ.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	Відмінно	A	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	B	
75 - 81	Добре	C	
67 -74	Задовільно	D	
60 - 66	Достатньо	E	
1 – 59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Альшевська Н.М. Нові форми здобуття дошкільної освіти. *Проблеми освіти: збірник наукових праць. Спецвипуск. Вінниця-Київ, 2015. С. 5-10.*
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12 січня 2021 р. : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>.
3. Дитячий садок як громадська організація : <https://legal-support.top/dityachij-sadok-yak-gromadska-organizaciya/>
4. Енциклопедія освіти / [гол. редактор В. Г. Кремень] ; Акад. пед. наук України. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с
5. Желанова В.В. Напрями реалізація стратегії інтеграції в сучасній освіті України. *Нові технології навчання: зб. наук. праць. Київ : ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2020. Вип. 94. С. 132-137.*
6. Козловська І. М. Теоретичні та методичні основи інтеграції знань учнів професійно-технічної школи : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04. К., 2001. 460 с.
7. Пісоцька Л.С. Актуальні проблеми управління розвитком дошкільної освіти в Україні: монографія. Хмельницький: ХГПА, 2009. 174 с
8. Проект Закону «Про дошкільну освіту»: <https://zakon.help/zakonodavstvo-ukraini/2628-14>
9. Про затвердження Положення про центр розвитку дитини: постанова Кабінету Міністрів України : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1124-2009-%D0%BF#Text>
10. Професійний Стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України № 755-22 від 18.10.2021. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>.
11. Сучасне заняття в дошкільному закладі : навч.-метод. посіб. / за ред. Н. В. Гавриш ; авт. кол.: Н. В. Гавриш, О. О. Ліннік, Н. В. Губанова. Луганськ : Альма-матер, 2007. 496 с.
12. Якісна і доступна дошкільна освіта: короткий звіт за результатами публічних консультацій : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/publicconsultation/2020-03-27-zvit-2-doshkilna-pk.pdf>

Додаткова

1. Бартків О.С. Основи педагогічної майстерності вихователя ЗДО : навч.-метод. рекомендов. Луцьк, 2020. 97 с.
2. Бартків О.С. Формування основ педагогічної майстерності майбутніх учителів *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота».* Випуск 1 (48). 2021.С. 24-29.
3. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання – нова освітня філософія. *Позакласний час.* 2019. № 4. С. 42–54.
4. Нові форми здобуття дошкільної освіти / Авт.-упор: Л.А.Грицюк, М.І.Каратаєва. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 256 с.
5. Семенов О. С. Формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі : монографія. Луцьк : ПВД Твердиня, 2017. 520 с.